

tidningarne stiga i merkantil vikt, förlora de i politiskt inflytande. De mest lästa och spridda bladen äro redan snarare handelsföretag än egentliga partitidningar. Huru skall man förtjena mest? – that is the question.» – Saken förtjenar dock icke synnerligen att beklagas. Hvarje författare sträfvar att finna en så stor publik, som hans ämne tillåter. Är ämnet omfattande och dess behandling lyckad, så blir publiken stor, och företaget en handelsspekulation. Så förhåller sig äfven med tidningarne. Uppstå flera, som täfla om allmänhetens gunst, så förlorar hvar och en af dem så väl i inflytande som i ekonomisk fördel. Och detta är rätt. Ty äfven tidningarne böra småningom bilda en allmänhet, bland hvilken en enskilds votum har föga att betyda. Men om allmänheten köper och läser helst det dåliga och fostrar författare, hvilka utan all öfvertygelse skrifva för penningen, så är detta dess eget fel. Tidningsutgifvandet bör få vara, hvad det för ett dugligt blad alltid blir, en penningsspekulation; men för dess framgång bör intet annat vilkor finnas än duglighet. Och det tillhör den läsande allmänheten att härom draga försorg.

10

25 SKOGSHÅLLNING OCH SÅGRÖRELSEN.

Saima n:o 47 20. XI 1845

20

Colbert, anföres det, sammankallade de förnämsta handlande och fabrikanter i Paris, för att fråga dem, genom hvilka åtgärder handel och manufaktur enligt deras tanke lättast kunde upphjelpas. »Laissez nous a nous même,» (lemna oss åt oss sjelfva), svarade desse. Och ehuru orden falla sig kategoriska, uttala de likväl den viktigaste grundsats för all ekonomisk lagstiftning. Ty de innebära icke fordran på frånvaro af dylika lagar. Tvärtom kan utan lagens hägn ingen samhällsmedlem gifvas åt sig sjelf, åt fritt användande af alla sina krafter. Men de uttala den fordran, att lagen bör bereda individens verksamhet ett så fritt utrymme som möjligt, d. ä. så fritt som detta kan blifva, om det i samma grad skall tillfalla alla samhällsmedlemmar.

30

Nämnda grundsats hafva äfven de lagar, som angå skogshushållningen, men eller mindre öppet erkändt. Äfven kommitén för Förslaget till Ny Skogsordning har i de anförda motiven uti vackraste ordalag förfäktat densamma, förklarande: »att jordegaren skall ega frihet att efter bästa insigt bruka och nyttja sin skog». Således – både »bruka» och »nyttja.»

40

Men likväl utgöres Förslaget till en stor del af förbud, inskränkningar och kontrollerande bestämmelser i afseende å skogens brukande och nyttjande. Hvaraf kommer denna motsägelse? Jo för det första är Kronan »jordegare» till alla kronohemman. Lagförslaget uppträder således i afseende å dessa såsom den »bästa insigten» uti begagnandet af skogen. Men det är ju klart, att, om lagens insigt icke kan mäta sig med den enskilda jordegarens i afseende å skattejord, kan den det icke heller för kronojorden, utan måste den, som besitter och brukar denna jord, äfven gagneligast för landet kunna hushålla med dess skog. Antingen kunna lagstadganden frambringa tjenlig skogshushållning öfverhufvud – hvilket kommitén förnekar – , eller bör denna angelägenhet öfverlemnas äfven åt kronobondens »fria omtänksamhet,» och den »icke bindas af några hämmande författningar, på det denna omtänksamhet må kunna utveckla sig i sin fulla kraft och alla sina goda följder».

50

Från detta antingen-eller finnes ingen undflykt. Kommitén har visserligen laggt eftertryck på eganderätten och dess helgd samt med fullt skäl i egarens ostörda nyttjanderätt sökt så väl hans som det allmännas fördel. Men häraf kan icke den slutsats dragas, att, hvilken egare som helst lika väl till landets båtnad brukar dess jord och använder jordens afkastning. Skäl kunna finnas att anse kronohemmansinnehafvaren för en mindre omtänksam hushållare än skattebonden. Men om så är, så är orsaken just den, att den sednare är »jord egare», den förra icke. För att icke affalla ifrån den uttalade grundsatsen, synes således kommitén hafva bort förordna kronobondens förvandlande från jordens besittare till dess egare. Ty detta vore »att lemna skogshushållningen åt hans fria omtänksamhet» och att frigöra honom från »hämmande författningar.» Sådant hade kunnat ske genom att i motiven till förslaget upptaga lättare skatteköp såsom hufvudsakligen bidragande till god skogshushållning. Men kommitén hade kunnat göra ännu något mera: tilldela kronohemmansåboen en jordegares rättigheter i afseende å hemmanets skog. Så hade han i denna punkt varit lika ställd med skattebonden, och de hämmande författningarne åtminstone icke varit flera för den förre än för den sednare.

I stället håller sig nu förslaget så strängt till eganderättens helgd, att den anser icke den ärftliga besittaren utan Kronan, såsom egare, vara den, hvilken obunden af besittarens författning bör »utveckla sin omtänksamhet i dess fulla kraft» o. s. v.. Kronan är egare, har således obestridlig rättighet att bruka och nyttja sin skog. Denna rättighet synes Kommitén hafva ansett äfven för en skyldighet. Den abstrakta rättens lära om egendomens helgd har Kommitén funnit bära frukt äfven inom nationalhushållningen, och deraf dragit den enkla och rigtiga slutsats, att egaren af jord bäst kan göra frukten deraf märkbar. Men man synes hafva glömt, att egaren då äfven bör vara besittare, antagande tvärtom, att egaren äfven utan besittning bäst gör besittningen fruktbar. Häraf har den motsägelse uppstått, att enligt förslaget en del skog bäst vårdas af den enskilda, en annan del bäst genom författningar.

Gör kronojorden till skattejord – eller åtminstone: gif bådas besittare lika rättighet att bruka skogen – detta förslag skulle i Förslaget till Ny Skogsordning utstrukt hela Art. V. med dess tretton §§. syner, tillståndsansökningar, mätningar m. m.

Men om man nitiskt ifrar för eganderättens frihet, är det äfven en uppenbar motsägelse att göra egarens nyttjanderätt beroende af inskränkande författningar. Väl tycker man det låta säga sig, att samhället icke kan tolerera en omvändning af eganderätten, hvarigenom nationalförmögenheten förstöres. Men gagnet för staten af egarens okränkta dispositionsrätt ligger ju just deri, att dennes egen fördel bättre än reglementariska förordnanden gör användandet af egendomen äfven för det allmänna fruktbringande. Svårligen skall man derföre finna någon annan regel för, hvad lagstiftningen bör reglera i den enskilda hushållningen, än den, som föreskrifves af annan mans bestående lagliga rätt. Detta, att »ingens» fria utöfning af eganderätten hämmas mer, än ske måste, på det att allas frihet må vara lika, det är den ekonomiska lagstiftningens åliggande att söka åstadkomma, äfvensom den enskildes åliggande är att af sin abstrakta rätt uppofra, hvad som inom samhället icke kan stå tillsamman med allas rätt. Men härvid kan endast vara fråga om gifna lagliga rättigheter. Hvarje enskild, likasom hela nationen, har väl pligter mot de efterkommande.

Men dessa äro af moralisk art. Kommande generationer, personer, som ännu icke finnas till, kunna icke ega personliga rättigheter öfverhufvud, mycket mindre någon laglig rätt, för hvilken den närvarande generationens borde vika. När derföre lagstiftningen ger sig ut att omedelbart sörja för ofödda släkten, finnes ingen regel för dess skapelser, utan hvarje godtycklig fantasi kan då angifva någon synpunkt, hvilken den bör betrakta såsom vis omtanke för framtiden. Man bör då icke förundra sig öfver, att en sådan lagstiftning eger intet bestånd. Ty huru skulle den tillvarande generationen afstå något af sina rättigheter för de af lagstiftaren fingerade? Och aldraminst kan någon erkänna, att framtidens bästa skulle kräfva inskränkningar i den närvarandes eganderätt, då dennas frihet förkunnas vara, såsom den är, den kraftigaste häfstång för nationalförmögenhetens förkofran. En lag, som yrkar ett så beskaffadt afseende på framtiden, fordrar uppoffrandet af rättigheter för en pretenderad moralisk pligt. Den ingår sålunda på moralens gebit, och den blir, såsom alla såbeskaffade lagar, menliga för allmänna sedligheten utan att verka för det föregifna ändamålet.

10

Af denna beskaffenhet äro uppenbarligen flera det nämnda Förslagets stadganden. Kommitén börjar med den förklaring att skogshushållning, likasom all enskild hushållning, beror af egendomsinnehafvarens genom inga författningar hämmade omtanke, den talar vidare om eganderättens stora helgd och om det riksgagneliga uti, att lemna denna oantastad, men den föreslår i hundra paragrafer den ena »hämmande» författningen efter den andra och suspenderar derunder äfven direkt den högtidligt erkända eganderätten. Till hvilken båtnad sker detta? I den välmenta afsigt att tillvägbringa hushållning med landets skogar. Finnes då för närvarande ens brist på skog? Nej, men brist kan uppstå för framtiden. Ätminstone hafva vi icke funnit något annat ändamål i Förslaget åsyftas, än att bespara skogen för kommande tid och möjligen att förebygga undansnillning från Kronan af sågskatten.

20

30

För förnämnda ändamål säger sig Kommitén endast genom att förbjuda svedjande å vissa marker, »der det för jordens vextkraft i sig sjelf är skadligt» (§ 65), hafva inskränkt den fria eganderätten. Men det är klart att dennas frihet inskränkes äfven genom förbudet mot kyttande och välterstocks begagnande annorstädes än på mossor och kärr (§ 75), och mot svedjande af skog, som varit fiskstånd till nytta, mot förbudet angående jordafsöndring på längre eller kortare tid (§ 30.) Ty alla dessa stadganden gälla äfven den verkliga egaren af frelse eller skattejord. Vidare inskränkes eganderätten medelbart af alla de stadganden, som afse att hindra skogarnes förstöring genom sågarne.

40

Utan afseende derpå, att dessa stadganden till en del äro äldre, i Förslaget bibehållna och nogare bestämda, finner man dock att de motsäga de af Kommitén uppställda. Att så väl dessa som föreskrifterna i afseende å kronohemman kunna, ja måste eluderas, hafva vi i en föregående artikel sökt visa. Här skola vi ännu nämna några ord om Förslagets innehåll med afseende å salusåverk.

I detta afseende synes Förslaget hafva antagit för grundsats, att en såg icke får afverka mera stock, än att den för all tid kan ega tillgång till samma quantitet, om skogen icke förstöres på annat sätt än genom sågens förbrukning. För detta ändamål föreskrifvas mångfaldiga syner, genom hvilka utrönas bör, huru stor stock tillgång med afseende på återvexten, sågen inom någon viss, lämplig ansedd jordrymd kan ega, och tillstånd skall då meddelas att försåga ett härefter afpassadt antal stock.

50

Härigenom skulle visserligen exporten från landet af trädvirke så mycket möjligt utsträckas till fördel för kommande generationer. Men är väl fördelen för landet i sjelfva verket större, om penningarne för den försålda skogen flyta till landet fördelade på t. ex. femtio år, än om hela summan inkasseras på fyra år. Hvarje affärsman vet, att i sednare fallet det ifrågavarande kapitalet med beräkning af 5 procent's ränta derå blir mer än sex gånger så stort. Har då framtiden intet gagn af de kapitaler, som den närvarande tiden förvärfvar? De vida flesta människor förvärfva och spara för sina barn. Dessas uppfostran och bildning, deras försörjande och fortkomst är arbetets sporre och mål. Hafva då icke kommande generationer största fördel af, hvad den närvarande förmår förvärfva? – Ja de hafva det i den grad, att deras tillvaro till en del är af detta förvärf betingadt. Med nationalförmögenhetens tillvext vexer äfven befolkningen. Tilltager icke den förra eller går den tillbaka så hämmas äfven populationens tilltagande. Det är således enkelt: den närvarande generationens förvärf gör den kommande talrikare och förökar underhållsmedlen för densamma desto mer, ju större det är. Ett barn, som födes 1945, och som då skulle blifva egare af ett tunlands vidd skog, har, ifall afkastningen af denna dess skogslott blifvit försåld är 1845 en ofantlig förmögenhet – och har ännu detta tunland förvandladt till åker och äng.

Och detta sista är i närvarande fråga väsendtligt. Ty hvem tillfaller väl största delen af de medel, sågrörelsen inbringar. De tillfalla bonden. Men bonden förstör dem minst på konstlade njutningar. Hans första tanke är att sätta sitt hemman i stånd. Och hvad han icke härtili använder, det lägger han på kistbottnet, och hans arftagare nedlägga åter större eller mindre del af det besparade på jordens odling.

Eller hvarmed skall väl odlingen bekostas i ett land, fullt af skogar, fattigt på mineralier, utan betydligare fiske och utan manufaktur? Odlingen sker visserligen genom nybyggarens arbete. Men arbetarens lefnadskostnad, verktyg o. s. v. fordra ett förslag, som enligt erfarna jordbrukares omdöme först efter ett tiotal år är fullkomligen betäckt. Hvad är då här naturligare än att den skog, som i all händelse måste undanrödjas för odlingen, användes att betäcka någon del af kostnaden. Om också tio tunland skog nedhuggas för beredandet af ett tunland åker, så har likväl vildmarken bidragit till sitt eget utrotande till sin och sin byggares odling. Ja de nio uthuggna tunlandens tjena äfven såsom oppodlade och skoglösa att understödja det tiondes vextlighet. Rödningen bildar klimatet afvänder nattfroster, lemnar betesmarker. Användes den nedhuggna skogen för sågarne, så fordrar transporten åars, bäckars och rännilars upprensning och denna stora strömrrensning i smått bidrager årligen kanske icke mindre, än det på allmän bekostnad i stort utförda, till att uttorka de hundradetal af kärr och mossar, hvilka nu öfvertäcka landet.

Man skulle således föredraga att uppskjuta med landets odling, med förvärfvande af det kapital, som för densamma erfordras, endast för att lyckliggöra släkten, hvilkas tidigare eller sednare tillvaro beror af sjelfva denna odlings fortgång? Vi äro öfvertygade, att mången, som icke, kan neka att en sådan hushållning vore förvärd, skall invända: det är icke för att låta de efterkommande lifnära sig af skogshygge i stället för åkerbruk, icke för att bibehålla en näring, som lifnärer en ringa folk mängd och hindra uppkomsten af den, som utgör modernärningen i landet – det är icke för detta ändamål skogen bör sparas, utan emedan den är för all tid nödvändig till lygnadsvirke och bränsle.

Men nödvändigheten häraf, påstå vi, är icke så gifven. I landet finnes

lera, sand, kalk i öfverflöd; på flera orter vidare tålgsten och glimmer-skiffer, tjenliga till byggnader. Och fördelen af stenhusbyggnader framför trähus är uppenbar. Om äfven skogen skulle utödas, så att intet till bränsle återstår, så kan icke nekas att åkern ger mera både byggnadsvirke och bränsle än skogen, emedan den ger större afkostning. Det skall troligen i all framtid löna sig att mot spanmålen inväxla stenkol för lika värde som den på samma mark uppvuxna skogen skulle lemnat brännmaterialier. Man säger: skog vexer äfven på sådan mark, der ingen åker kan uppstå. Vi invända häremot: åker kan uppstå, på hvarje jordfläck; ty åkrar gifvas i mängd på hala berget, till hvilka hvarje smula jord blifvit uppuren på odlarens rygg.

Dock man behöfver icke gå så långt, för att inse gagnlösheten af en skogsbesparing för kommande släktens uppvärmande. Så snart nemligen vedpriset stiger högre än sågstockarnes, så sker besparingen utan alla författningar för ändamålet. Så länge deremot de sednare stå högre i pris, är det en klok hushållning att sälja stock och köpa ved. För närvarande finnes vedbrist i några få trakter der svedjandet på oskiftad mark utödt skogarne. Men hvarken fryser man der mer än annorstädes eller äro dessa trakters invånare de minst välmående. Hvad deras jord förlorat i skog, det hafva de vunnit i ordling. Man byter väl här mot veden icke stock, utan spanmål och viktualier; men man finner sig icke derföre olyckligare. Här tilf kommer ännu, att skogen först genom jordens odling, icke genom att nedhuggas, går helt och hållet förlorad. Och hvad skogens förstöring genom sågarne angår, så förminskar denna blott obetydligt förrådet på brännmaterialier, emedan till dessa förnämligast användes björk och andra löfträd, hvilka åter ersättas inom femton till tjugu år, icke såsom stockskogen fordra hundrade.

Utrymmet förbjuder oss att anföra något ytterligare i ämnet. Blott med få ord vilja vi ännu vidröra Förslagets stadganden för att kontrollera sågarnes afverkning.

Att alla syner och pröfningar till att utröna den möjliga tillgången på skog för en sågs behof äro en tom ceremoni, lærer den enklaste erfarenhet. T. ex. sex mil från Fredrikshamn finnes en såg, som hemtar sin stock på 30 miles afstånd, från Jyväskylä, Laukas och Rautalampi. Monne väl synerätten vill pröfva, huru mycken stock denna såg kan ifrån sitt territorium påräkna? Med öfriga större sågar är förhållandet enahanda. Vi hafva i en föregående artikel sökt visa, att i Savolax och Karelen ingen såg norrom Varkaus kan bära sig med mindre tillgång än 7 å 10 tusen stock. Skattlägges den till 4 å 5 tusen, så sågar den likväl det uppgifna antalet, eller måste den nedläggas. För att hindra en sådan öfversågning »är kommitén lycklig att kunna föreslå» en kontrolör, otillgänglig för all bestickning. Denne är en machin, som lofvar göra mensklig redlighet på jorden umbärlig, och som borde benämnas machinen af heder och samvete, har fått det blygsamma namnet »Sågafverkningsmätare.» Kommitén har sjelf yttrat sin öfvertygelse, att hvarje kontrol blir ett tomt ord, om den kontrollerande icke ledes af »orubblig pligtkänsla.» Man borde väl således hos Sågafverkningsmätaren förutsätta en sådan pligtkänsla. Men skälen att betvifla dennas närvaro i machinen äro alltför påtagliga. Och i sådant fall måste den sjelf blifva föremål för en bristfällig pligtkänslas manipulationer.

I andra länder finnes »taxor» i mängd och deras belopp uttages af all slags industri utan tillhjälp af redlighetsmachiner. Heder och samvete är väl icke så sällsynt hos statens tjenare i vårt land, att de böra ersättas af mekaniken. Men om lagen i allmänna opinionen är ändamålslös och dertill orättvis, så förlamas hos hvar och en hågen att vaka öfver dess

upprätthållande. I grannlandet Sverige har man gjort sågrörelsen fri från alla hämmande författningar; men den beskattas der likväl. Man har der funnit, att härigenom statens inkomster af sågarne stigit. Hvarföre skulle man i vårt land förtvifla om att kunna göra samma erfarenhet. Den enklaste metod för beskattningen är utan tvifvel den, att endast exporten beskattas så högt att denna beskattning äfven träffar den inom landet försålda tillverkningen. Men om man anser en alltför hög beskattning på exporten, såsom den verkligen gör, verka hämmande på landets handel, så må man beskatta sågarne efter egarens uppgift öfver tillverkningens belopp, och detta kontrolleras så godt sig göra låter. Sålunda beskattas efter egen uppgift till och med torparen i Savolaks. Och några sågars afverkning kan lättare mötas än alla torparens hästar, kor, får och utsäde för hvarje år kan räknas.

26 NYA VÄGAR I KUOPIO LÄN.

Saima n:o 50 11. XII 1845

20 Bland omsorger för landets välstånd bär utan tvifvel den, som användes på förbättrade och utvidgade kommunikationer, de varaktigaste frukter. Icke nog, att den inre handelsrörelsen härigenom lifvas, hvarigenom nya produkter och förökad produktion af de förhandenvarande framkallas. Öfverallt, och förnämligast i ett land så ringa odladt som Finland, följer odlingen vägarne åt, såsom den följer vattudragen. Behofvet af samlefnad, af medmänniskors bistånd, af en väg för varubyte drifver nybyggaren att mera göra afseende på kommunikationens lätthet än till och med på jordens större tjenlighet för uppodling.

30 Vid vattenkommunikationer sammanträffar för odlaren merendels fördelen af dessa och af en lätt upparbetad och gifvande jordmon. Vi anse, att äfven vid vägars anläggning något afseende borde fästas på den sednare omständigheten. Visserligen är det första vilkor, att vägen icke onödigtvis förlänges. Men äfven denna förmon måste ofta gifva vika för afseendet på en mindre kostnad, då den genare vägledningen skulle erfordra ansträngningar, hvilka öfverstiga anläggarens krafter. Också synes bedömandet i detta afseende böra bero af den större eller mindre rörelse, som för en ny väg kan påräknas. I mindre bebodda trakter, der hvarochen af invånarena icke oftare gör resor, är en ringa omväg af mindre betydenhet än på en kommunikationslinje, hvarest 40 betydligare varutransporter framgå, och der densamma onödigtvis höjer varans pris. Häri finnes ännu ett skäl att i ouppodlade trakter hellre leda vägen öfver odlingsmarker, äfven om den sålunda något förlänges, än öfver en till odling oduglig vildmark; hvarvid dock åter afseende måste fästas derpå, att omkostnaden icke öfver höfvan ökas.

Vi hafva blifvit ledda till dessa reflexioner af nedanfödda, Red. benäget meddelade uppgifter på de vägar, hvilka under sistförflutna tolf år blifvit anlagda inom Kuopio län. Det är oss obekant huruvida vid dessa anläggningar, eller vid vägledningar i landet öfverhuvud, 50 uppmärksamhet fästats vid ofvananfödda omständighet. Men ett annat förhållande, som väl förtjenar att bemärkas, är den ringa andel staten haft i väganläggningar inom detta län. Det förefaller så mycket mer oväntadt, som befolkningen i Savolaks och Karelen länge åtnjutit betydliga understöd af staten. Men häraf kan ingen annan slutsats dragas än den, att väganläggningar äro så kostsamma, att, huru stora